

STARS: STrukturerat ARbetssätt vid Sjukskrivning och rehabilitering

Ett kliniskt samarbetsprojekt och multicenterstudie
i primärvården i sydöstra sjukvårdsregionen.

Vilka är vi? - (delar av) hela gruppen:

Vilka är vi? - forskningsledningsgruppen

Hanna Israelsson Larsen Ansvarig forskare, PhD, Adjungerad universitetslektor LiU, WCMM ass. fellow, ST-läkare CHC

Eva-Marie Sundkvist
Adjunkt, Hälsohögskolan, Jönköping University, doktorand i antagningsprocess.

Inger Jansson
PhD, Lektor, Hälsohögskolan, Jönköping University

Emma Linder
Forskningsjuksköterska, sjuksköterska CHC

STARS - hur, vad, varför?

- ▶ Lagstadgade krav om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter.¹
- ▶ Ny roll: rehabiliteringskoordinator. Vad gör en sådan egentligen?
- ▶ I sydöstra sjukvårdsregionen: arbetsgrupp inom regionala programområden - rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin 2020. Uppdrag:
- ▶ Arbeta fram:
 - ▶ Struktur och stöd för professioner som är involverade i patienters sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess.
 - ▶ Del av nationellt system för kunskapsstyrning

1. Lag (2019:1297) om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter

STARS

- ▶ 2020-2022: 7 (numera vidareutvecklade till 8) metodstöd vid sjukskrivning och rehabilitering utvecklades, applicerbara vid olika tidpunkter av rehabiliteringskedjan. Det nya: strukturen och sammanställningen.
- ▶ Varje metodstöd: checklistor, instruktioner, information, förslag vad som kan eller bör göras både internt och externt vid varje tidpunkt.

Vetenskaplig bakgrund sjukskrivning och rehabilitering

▶ Personal:

- ▶ Oklarhet kring uppdraget som rehabiliteringskoordinator både för koordinators och övriga medarbetare.¹
- ▶ Sjukskrivning anses komplext och svårt, t.om. arbetsmiljöproblem.²

▶ Patienter:

- ▶ Oförutsägbar sjukskrivningsprocess.^{1,3,4}
- ▶ Psykisk ohälsa och smärta i rörelseorganen vanligaste sjukskrivningsorsakerna: psykisk ohälsa 45% hela befolkningen, 60% 30-49 år; smärta i rörelseorganen ca 20%.⁵ Hög risk för långtidssjukskrivning!
- ▶ Kvinnor överrepresenterade (psykisk sjukdom: 53% kvinnor, 42% män, smärta: 20% kvinnor, 16% män)!⁵

1. Holmlund et al (2020)
2. Ljungquist et al (2013)
3. Jansson & Björklund (2007)
4. Sverige 2020
5. Försäkringskassan, 2020

Kort om STARS forskningsprojekt

- ▶ Multicenterstudie i tre regioner, nio inkluderade interventionsvårdcentraler.
- ▶ Finansiering (erhållen)
 - ▶ FORSS (startbidrag 2021)
 - ▶ FORSS (regionalt nätverksarbete 2023)
 - ▶ ALF-medel (Forsknings-ALF 2024-2026)
- ▶ Doktorand: Eva-Marie Sundkvist.

Syfte:

Undersöka STARS ur
ett patientcentrerat,
organisatoriskt samt
resurseffektivt
perspektiv.

Specifika frågeställningar:

1. Hur ser **sjukskrivningsmönstret** ut på hälso- och vårdcentralerna som arbetar enligt STARS (längd, återgång till arbete, antal patienter som sjukskrivs, omfattning av sjukskrivningen)? Vilka primära anledningar finns det till att **sjukskrivningar fortsätter** över 90 dagar?
2. Hur **upplever och erfar patienterna sin sjukskrivningsprocess** på de hälso- och vårdcentraler där man arbetar enligt STARS?
3. Hur **upplever och erfar personalen arbetssättet STARS**?
4. Om och i så fall **hur påverkar STARS arbetsmiljön** hos de personalkategorier som arbetar med sjukskrivna patienter?

Metod

Hur har vi gjort?

Metod

- ▶ Klinisk fall-kontroll tvärsnittsstudie
- ▶ Kvalitativt och kvantitativt data: enkäter, intervjuer, register.
- ▶ De nio hälso- och vårdcentraler där STARS prövas: tre från varje region (Östergötland, Jönköping, Kalmar).
- ▶ Kontrollvård- och hälsocentraler där STARS inte prövas (hela Kalmar, enkäter och register).

Deltagare inklusionskriterier

▶ Patienter:

- 1) sjukskrivna på grund av diagnoserna F, M och R52 enligt ICD-10.
- 2) erhållit rehabiliteringskoordinering kodat med KVÅ-kod: GC001.
- 3) Hälso/vårdcentralen har arbetat enligt STARS under sjukskrivningsperioden

▶ **Exklusion:** skyddad identitet, förstår ej svenska

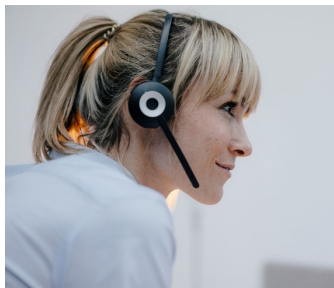
▶ Personal:

▶ Direkt involverade i sjukskrivnings- och/eller rehabiliteringsprocessen för patienter med ovanstående diagnoser. T.ex. rehabkoordinator, fysioterapeut, arbetsterapeut, läkare, psykologer, kuratorer, dietist, sjuksköterskor.

▶ Chef

▶ **Exklusion:** personal som ej arbetar med sjukskrivning/rehabilitering.

Datainsamling patienter

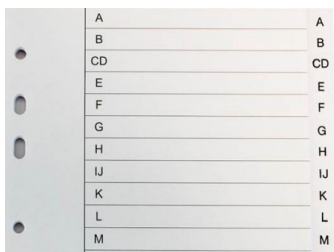
Intervjuer

- Efter avslutning eller dag 90-samtal
- Individuella intervjuer
- Telefon.

Enkäter

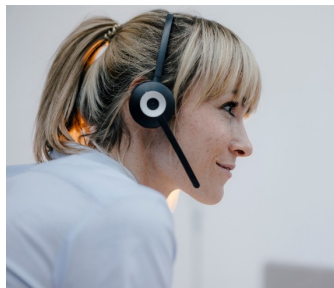
- Frågor om:
 - Upplevelser och erfarenheter av sjukskrivningsprocessen
 - Delaktighet
 - Bemötande

Register

- Sjukskrivningsstatistik från rehabstöd

Datainsamling personal

Intervjuer

- Så snart STARS använts i 6 månader (eller mer)
- Fokusgruppintervju per profession (Läk+ReKo+Övr)
- Representanter från alla regioner i varje grupp
- Digitalt

Enkäter

- Frågor bl.a. om:
- Arbetstillfredsställelse
- Hur STARS upplevts

Dataanalys

Kvalitativt data
(intervjuer)

Tematisk innehållsanalys:
indelad i huvudteman och
underteman.¹

Kvantitativt data
(enkäter, register)

Sammanräknat, analyserat
för trender, presenteras
deskriptivt.

¹ Braun V, Clarke V. Conceptual and design thinking for thematic analysis. *Qualitative psychology* (Washington, DC). 2022;9(1):3-26.

Resultat!

Frågeställning	Deltagare	Datainsamlingsmetod	Databearbetning
Hur ser sjukskrivningsmönstret ut på hälso- och vårdcentralerna som arbetar enligt STARS?	9 hälso-/vårdcentraler Övriga hälso-/vårdcentraler i Kalmar och Östergötland som jämförelse	Rehabstödet	Kvantitativ bearbetning
Hur upplever och erfar patienterna sin sjukskrivningsprocess på de hälso- och vårdcentraler som arbetar enligt STARS?	20 patienter	Intervjuer via telefon	Kvalitativ innehållsanalys
	63 patienter	Enkäter	Kvantitativ bearbetning
Hur upplever och erfar personalen STARS?	37 deltagare (13 läkare, 10 reko, 14 övrig personal)	Fokusgruppsintervjuer via Zoom (totalt 7 grupper)	Kvalitativ innehållsanalys
	60 personal	Enkäter	Kvantitativ bearbetning
Om och i så fall hur påverkar STARS arbetsmiljön hos de personalkategorier som arbetar med sjukskrivna patienter?	60 personal	Enkäter	Kvantitativ bearbetning

Nöjda, sedda,
trygga och väl
omhändertagna
patienter

Reko - stöttande
och bärare av
strukturen

Personal upplever
minskad stress och är
positiva till STARS

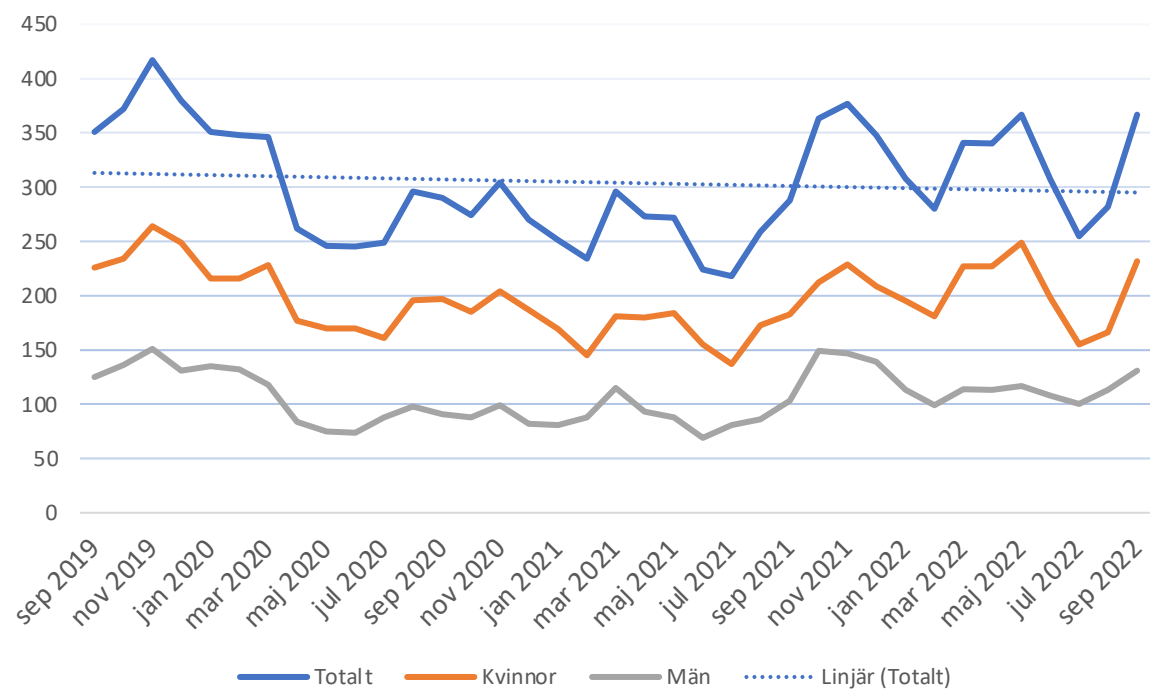

Små skillnader på
pågående sjukfall dag 1-90

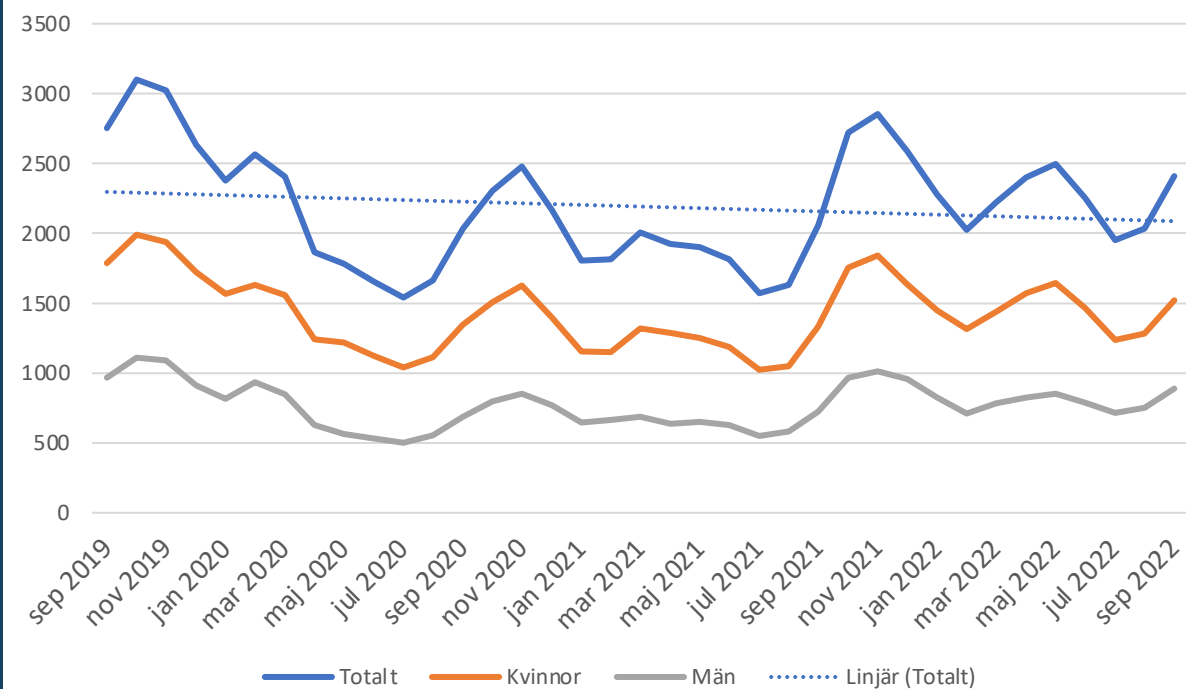

Pågående sjukfall F, M och R diagnoser

STARS vård-/hälsocentraler

Övriga vårdcentraler

Intervjuer patienter

20 genomförda,
14-35 minuter
16 kvinnor
4 män

15 med F-diagnos,
5 med M-diagnos

15 hade 0 %
sjukskrivning vid
intervjutillfället
5 hade en pågående
sjukskrivning

Sjukskrivningslängd
mellan:
2-36 månader

Varierande grad, ofta
upptrappning

Arbetar inom lager,
transport, utbildning,
administration,
service, vård

2 arbetslösa

Patientintervjuer - resultat

Trygghet

- Bli trodd, sedd och lyssnad på
- Stöd
- Reko spindeln i nätet
- Upplevelse av tur

Struktur

- Planering och uppföljning
- Tidigare och snabbare i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen
- Korta sjukskrivningsperioder

Patientintervjuer resultat

Trygghet

Bli trodd, sedd och lyssnad på

Det var ju TeleQ som bromsade ärendet, att jag var tvungen och gå den vägen och det är ju jättesvårt, för nu är den här kön fullsatt, så nu får du återkomma imorgon, alltså...det är ju helt sjukt system egentligen.

Trygghet

Så jag är ju beredd på att det kommer att bli jobbigt nu för mig, när jag går upp till halvtid. men jag ska ge det en chans och så ska jag klara av det, tänker jag, och gör jag inte det så är det bara och ringa läkaren, om jag känner att det inte funkar.

Reko spindeln i nätet

Efter jag blev starkare så kunde jag ju själv prata med min arbetsgivare på ett annat sätt också, så att dialogen...hon (reko) liksom öppnade upp dialogen för mig att prata själv.

Jag pratade med henne (Reko) och sen så vidarebefordrade hon liksom informationen och så till läkaren och han sjukskrev liksom.

Upplevelse av tur

Jag inser ju att jag måste haft en otrolig tur som fick det så (bra), för när jag läser om andra som har haft samma symtom, dom har skickats mellan olika läkare.

Patientintervjuer resultat

Struktur

Planering och uppföljning

Läkaren träffade jag ganska ofta under den här resan, inte för liksom att hon tvivlade på mig, utan på ngt sätt för att det kändes som att hon fanns där.

Tidigare och snabbare i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen

I början hade rehabkoordinatörn regelbunden kontakt med mig... väldigt ofta och det upplevde jag lite jobbigt, men förstår nu att det var värdefullt

Korta sjukskrivningsperioder

Det som har varit lite jobbigt är att dom sjukskriver så kort tid åt gången och att man inte...när man redan har den här pressen, när det är mkt runt omkring en och då inte veta hur det ser ut alltså efter två veckor, det tyckte jag var lite jobbigt då. .

Fokusgruppintervjuer

7 genomförda
53-86 minuter

13 läkare, 2 grupper
10 reko, 2 grupper
14 övriga, 3 grupper

Samtliga regioner
representerade

Fokusgrupp läkare, reko, övrig personal

Struktur

- Tidigare, snabbare och mer aktivt
- Planering
- Hjälpt för nya medarbetare
- Kunskap om STARS

Stöd

- Reko är spindeln i nätet
- Trygghet

Upplevelse av minskad stress

- Teamarbete
- Planering
- Proaktiv triagering

Fokusgrupp läkare, reko, övrig personal

Struktur

- Tidigare, snabbare och mer aktivt
- Planering
- Hjälp för nya medarbetare
- Kunskap om STARS

Tack vare Reko så kommer man igång med en bredare medicinsk bedömning snabbare...och kopplar på det som behövs, psykolog, arbetsterapeut, sjukgymnast...(läkare). Jag som sjukgymnast får tidigare i sjukskrivningen frågor om vad jag tror om arbetsåtergång och arbetsförmåga, så jag tycker att det kommer tidigare nu (övrig personal)

Stöd

- Reko är spindeln i nätet
- Trygghet

Man lägger mer fokus på att det ska finnas en plan, det är färre sjukskrivningar som blir en akutlösning (läkare).

Upplevelse av minskad stress

- Teamarbete
- Planering
- Proaktiv triagering

Att man från ledningssidan säger, när man introducerar en hyrläkare, att man har rutiner för hur vi jobbar med sjukskrivning och att det här med rehabkoordinatorn är ett stöd för dig och det är ett stöd du ska ta. (Reko).

Fokusgrupp läkare, reko, övrig personal

Struktur

- Tidigare, snabbare och mer aktivt
- Planering
- Hjälpt för nya medarbetare
- Kunskap om STARS

Stöd

- Reko är spindeln i nätet
- Trygghet

Upplevelse av minskad stress

- Teamarbete
- Planering
- Proaktiv triagering

Hon [reko] är tidigt ute i processen, sjukskrivningsprocessen, och kontaktar patienterna, är ett värdefullt stöd också i kontakten med arbetsgivare, med Försäkringskassan och vid behov då även Arbetsförmedlingen (läkare).

Jag tror att majoriteten av patienterna upplever det positivt, men det finns ju också en grupp som inte gör det, och det är dom som kanske...som helst vill vara ifred och som kanske tycker vi är lite jobbiga när vi ligger på då (övrig personal).

Man (patienten) är trygg i vad som kommer härnäst, att man har med patienten tidigt också, att man uppmuntrar till en tidig dialog med arbetsgivare och att det finns en tydlighet i det. Tydlighet skapar ju alltid trygghet, tänker jag (övrig personal).

Jämför jag just x vårdcentral med andra vårdcentraler som har varit betydligt mer liberala med sjukskrivningar så har det varit betydligt fler konflikter här (läkare)

Fokusgrupp läkare, reko, övrig personal

Struktur

- Tidigare, snabbare och mer aktivt
- Planering
- Hjälpt för nya medarbetare
- Kunskap om STARS

Jag upplever att det avlastar lite rent psykologiskt för en själv, man känner sig lite mindre ensam i...även om det är min medicinska bedömning som ska ligga till grund för en sjukskrivning så kan jag ju i min medicinska bedömning väga in andra kollegors värderingar, om dom träffat sjukgymnast t ex, men också i hela rehabiliteringsprocessen och följa det, så känner jag mig lite mindre ensam (läkare).

Att jobba i team tycker jag minskar stressen.... ju...då...sitter man ju inte själv med patienten (övrig personal).

Stöd

- Reko är spindeln i nätet
- Trygghet

Det är ju ganska många moment som man ska göra i det, för att upprätthålla strukturen, och ibland då det här liksom att man känner sig pressad...det är många samtal som ska göras innan dag trettio o s v, så kan det ju också att man känner sig lite mer stressad utav det (reko) .

Upplevelse av minskad stress

- Teamarbete
- Planering
- Proaktiv triagering

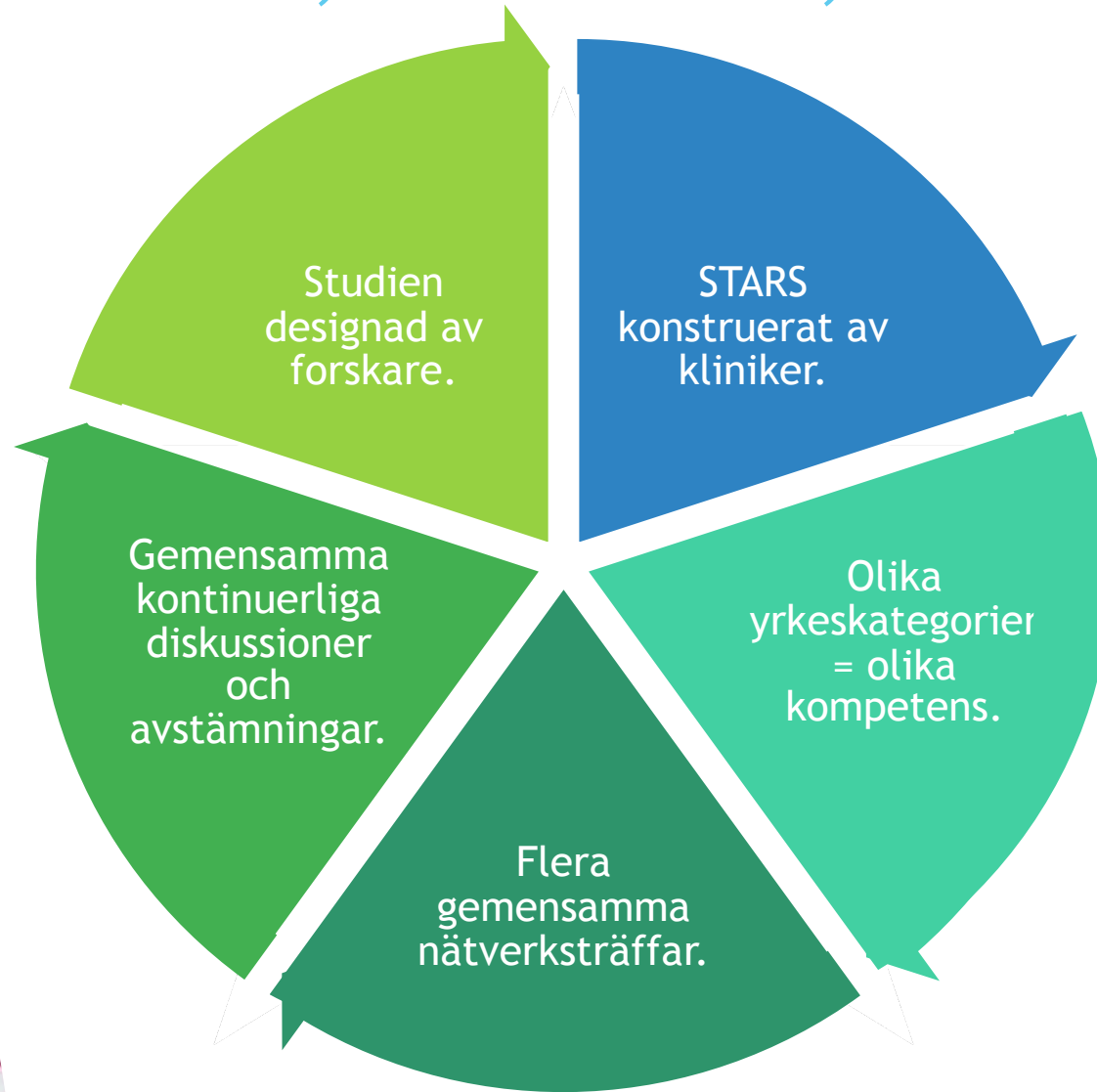
Men jag upplever den som ganska avlastande och att man kan fokusera på det behandlande, snarare än frågor kring liksom försäkring och jobb (övrig personal).

...när det börjar bli lite så här för komplext och så, då är det ju oftast det här att man vill att rehabkoordinatören ska komma in och ta över, dom här tuffa beskeden (reko).

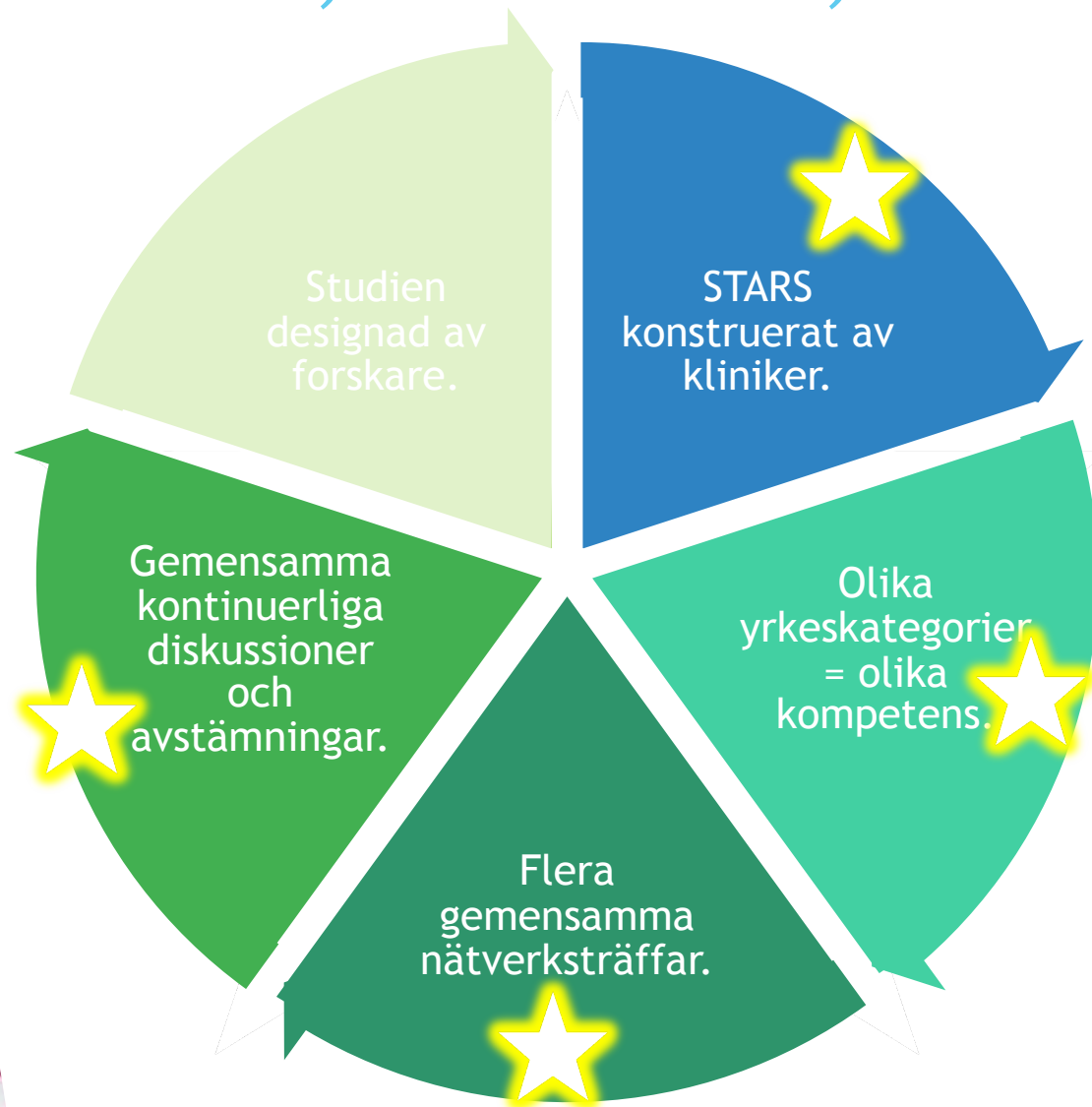
Vad har
karakteriserat
projektet?

Samarbete, samarbete, samarbete!

Samarbete, samarbete, samarbete!

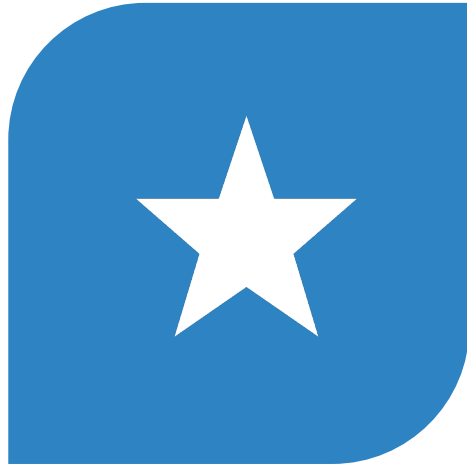

Synergieffekter...

- ▶ Ett initialt önskemål om att utvärdera arbetssättet som skulle konstrueras (2020) ...
- ▶ ... utvecklades till ett forsknings- och doktorandprojekt (2021→).
- ▶ Nu har arbetssättet prövats på 3 hälso- och vårdcentraler inom respektive region (totalt 9) (2022-2023).
- ▶ Nationellt intresse (2023→)

Två spår:

KLINIK OCH UTVÄRDERING
STARS

FORSKNINGSPROJEKTET
STARS

Frågor?
Tankar?
Funderingar?